

Communication Function Classification System (CFCS) for personer med Cerebral Parese

Hensikt

Hensikten med CFCS er å klassifisere den **hverdagslige kommunikasjonen** til barn med Cerebral Parese i ett av fem nivåer. CFCS fokuserer på aktivitet - og deltakelses nivå som er beskrevet i Verdens Helseorganisasjons (WHO) Internasjonale Klassifikasjon av Funksjon, Funksjonshemning og helse (ICF).

Brukerveiledning

En av foreldrene, omsorgsperson og/eller fagperson som er fortrolig med barnets kommunikasjon velger kommunikasjonsnivå. Voksne og ungdommer med cerebral parese kan også klassifisere sitt eget kommunikasjonsnivå. Den **totale effektiviteten** i kommunikasjon **bør heller baseres på hvordan barnet vanligvis deltar i hverdagslige situasjoner** som krever kommunikasjon, enn barnets beste kapasitet. Slike hverdagslige situasjoner kan forekomme hjemme, på skolen og i nærmiljøet.

Det kan være vanskelig å klassifisere kommunikasjon dersom ferdighetene passer på flere enn ett nivå. I slike tilfeller velger man **det nivået som nærmest beskriver** barnets vanlige utførelse i de

fleste situasjoner. Ikke vurder det man oppfatter som barnets kapasitet, kognisjon og/eller motivasjon, når man velger nivå.

Definisjoner

Kommunikasjon oppstår når en **avsender** sender et budskap **og** en **mottaker** forstår budskapet. En **effektiv kommuniserende person veksler selvstendig mellom å være sender og mottaker**, uavhengig av krav til samtale, inkludert miljø (for eksempel nærmiljø, skole, arbeid, hjemme), samtalepartnere og emne.

Alle former for kommunikasjon skal vurderes når man skal bestemme CFCS nivå. Dette inkluderer bruk av tale, gester, atferd, blikkpeking, mimikk og alternativ og supplerende kommunikasjon (**ASK**). ASK systemer inkluderer (men er ikke begrenset til) manuelle tegn (håndtegn), bilder, kommunikasjonstavler, kommunikasjonsbøker og talemaskiner - av og til kalt lav – og høyteknologiske kommunikasjons hjelpemidler.

Skille mellom nivåene baserer seg på utførelsen i **sender og mottakerrollen, tempo i kommunikasjon og type samtalepartner.** Følgende definisjoner bør

legges til grunn for bruk av klassifikasjonssystemet:

Effektive sendere og mottakere veksler raskt og lett mellom å sende og forstå budskap. For å klargjøre eller reparere misforståelser, kan en effektiv sender og mottaker bruke eller etterspørre strategier som gjentakelse, omformulering, forenkling og/eller utvide budskapet. Spesielt ved bruk av ASK vil en effektiv sender, med kjente samtalepartnere, med hensikt velge å bruke mindre grammatisk riktig budskap ved å utelate eller forkorte ord, for å øke tempo i kommunikasjon.

Et **behagelig tempo** i kommunikasjon refererer til hvor raskt og lett barnet kan forstå og formidle et budskap. Et behagelig tempo oppstår når det er få kommunikasjonsbrudd og kort ventetid i turtaking.

Ukjente samtalepartnere er fremmede eller bekjente som bare kommuniserer med barnet av og til.

Kjente samtalepartnere som slektninger, omsorgspersoner og venner, kan være i stand til å kommunisere mer effektivt med barnet fordi de har tidligere kunnskap og personlige erfaringer.

Communication Function Classification System (CFCS) for personer med Cerebral Parese

Avklaringer

- ★ Å bestemme CFCS nivå **krever ikke testing** og erstatter ikke standardiserte kommunikasjonstester. CFCS er ikke en test.
- ★ CFCS grupperer **barn etter effektiviteten** av deres nåværende kommunikasjon. Det **forklarer ikke underliggende grunner** for grad av effektivitet som kognisjon, motivasjons-, fysiske, tale, hørsel, og/eller språkvansker.
- ★ CFCS **vurderer ikke barnets forbedringspotensiale.**
- ★ CFCS kan være **nyttig i forskning og i hjelpeapparatets bistand** når klassifisering av effektivitet i kommunikasjon er viktig.
Eksemplene inkluderer:
 - 1) beskrive funksjonell utførelse av kommunikasjon ved hjelp av vanlig språk blant fagfolk og legfolk
 - 2) verdsette bruk av alle effektive kommunikasjonsformer inkludert ASK
 - 3) sammenligne hvordan forskjellige språkmiljø, samtalepartnere og eller kommunikasjonsoppgaver kan påvirke valg av nivå
 - 4) velge mål for å forbedre barnets effektivitet i kommunikasjon

- ★ Se side 3 for beskrivelse av de fem nivåene.
- ★ Se side 4 for flytskjema som hjelper å skille, mellom nivåene
- ★ Ofte stilte spørsmål finnes på CFCS hjemmeside.
<http://www.cfcs.us>

Kommunikasjonsformer

Uavhengig av antall kommunikasjonsformer som brukes velges **bare ett CFCS nivå av den totale kommunikasjonsferdigheten.** I boksen under er det en oversikt med alle kommunikasjonsformer i bruk.

Barnet bruker følgende **kommunikasjonsformer:**
(merk **alle** former som brukes)

- Tale
- Lyder
(som "aaaah" for å påkalle samtalepartnerens oppmerksomhet)
- Blikkpeking, mimikk, gester og/eller peking
(med en kroppsdel, pekepinne eller laser)
- Manuelle tegn (håndtegn)
- Kommunikasjonsbok, - tavler og/eller bilder
- Lav- eller høyteknologiske talemaskiner
- Annet

Communication Function Classification System (CFCS) for persons with Cerebral Palsy

Nøkkel	
P	Person med CP
U	Ukjent partner
K	Kjent partner
—	Effektiv
....	Mindre effektiv

I. Effektiv sender og mottaker med ukjente og kjente samtalepartnere.

Barnet **veksler selvstendig mellom sender og mottaker** rollen med de fleste personer i de fleste miljøer. Kommunikasjonen går lett og i et **behagelig tempo** med både **ukjente og kjente samtalepartnere**. Kommunikative misforståelser blir raskt reparert og den totale effektiviteten i samtalen hindres ikke.

II. Effektiv, men med langsommere tempo, som sender og/eller mottaker med ukjente og/eller kjente samtalepartnere.

Barnet **veksler selvstendig mellom sender og mottaker** rollen med de fleste personer i de fleste miljøer. **Samtaletempoet er lavt** og kan gjøre kommunikasjonsinteraksjonen vanskeligere. A: Barnet kan trenge ekstra tid for å lage og forstå ytringer. B: Barnet kan trenge ekstra tid til å forstå ytringer, men er en effektiv sender. C: Barnet trenger ekstra tid til å lage ytringer og/eller reparere misforståelser. Kommunikative misforståelser blir ofte reparert og hindrer ikke barnet i å lykkes i kommunikasjon med både ukjente og kjente samtalepartnere. Barnet er en effektiv mottaker.

III. Effektiv sender og mottaker med kjente samtalepartnere.

Barnet **veksler mellom sender og mottaker rollen med kjente** (men ikke med ukjente) samtalepartnere i de fleste miljøer. Kommunikasjonen er **ikke alltid effektiv med de fleste ukjente samtalepartnere**, men er **vanligvis effektiv med kjente**.

IV. Inkonsekvent sender og/eller mottaker med kjente samtalepartnere.

Barnet kan **ikke** konsekvent veksle mellom **sender og mottaker** rollen. Denne type inkonsekvens kan ses hos forskjellige grupper som: a) tidvis effektiv sender og mottaker, b) en effektiv sender, men begrenset mottaker, c) begrenset sender, men effektiv mottaker. **Noen ganger** er kommunikasjonen **effektiv med kjente samtalepartnere**.

V. Sjelden effektiv sender og mottaker, selv med kjente samtalepartnere.

Barnet har begrensninger både som **sender og mottaker**. Barnets kommunikasjon er vanskelig å forstå for de fleste mennesker. Barnet ser ut til å ha begrenset forståelse for ytringer fra de fleste. Kommunikasjonen er **sjelden effektiv**, selv med **kjente samtalepartnere**.

Forskjellen mellom nivå I og II er **tempo** i samtalen. På **nivå I** kommuniserer barnet i et **behagelig tempo** med liten eller ingen forsinkelse i forståelse, det å lage en ytring eller reparere en misforståelse. På **nivå II** trenger barnet **ekstra tid** i hvert fall av og til.

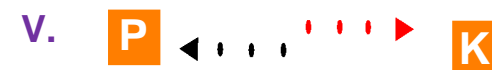
Forskjellen mellom nivå II og III knyttes til **tempo og type samtalepartnere**. På **nivå II** er barnet en effektiv sender og mottaker med alle samtalepartnere, men tempo er et problem. På **nivå III** er barnet en stabilt effektiv samtalepartner med kjente partnere, men ikke med de fleste ukjente samtalepartnere.

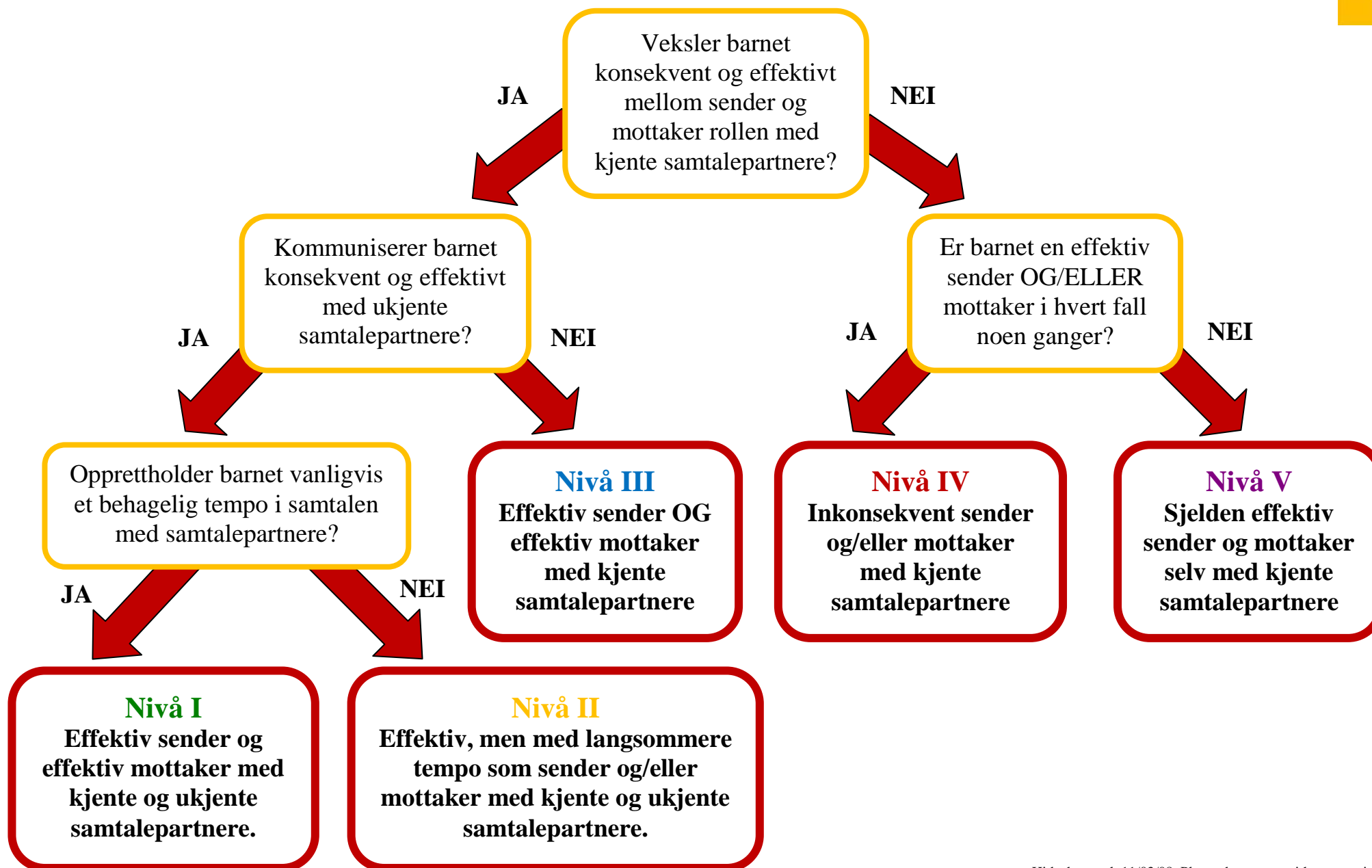
Forskjellen mellom nivå III og IV er **hvor konsekvent barnet veksler mellom sender og mottaker rollen med kjente personer**. På **nivå III** er barnet generelt i stand til å kommunisere med kjente samtalepartnere som sender og som mottaker. På **nivå IV** kommuniserer ikke barnet konsekvent med kjente samtalepartnere. Vanskene kan være knyttet til å sende og/eller motta.

Forskjellen mellom nivå IV og V er **graden av vansker barnet har med å kommunisere med kjente samtalepartnere**. På **nivå IV** lykkes barnet til en viss grad med å være en effektiv sender og/eller effektiv mottaker med kjente samtalepartnere. På **nivå V** er barnet sjelden i stand til å kommunisere effektivt selv med kjente samtalepartnere.

CFCS Identifiseringskart

Hidecker et al. 11/03/08. Please do not use without permission.

Oversatt til norsk av: Ina Lill Sandmo, Tone Mjøen og Mariette van Dijk – Habileringsenter, Sykehuset i Vestfold, 2011